

Ali imate toliko poguma, da boste nagovorili soseda, da si bo naročil »Slovenskega gospodarja«?

Omenil je, da je delo započel že njegov prednik g. Greif, takratni provizor in sedanji ptujski prošt, ter da se je tozadevni sklad že takrat zbiral, kar je tudi on skrbno nadaljeval vse do lanskega leta, ko je pripravljali odbor sklenili, da se gradba doma začne. Našel je v glavnem dobrotnike te akcije, ki so z izdatnimi podporami delo podprli. Posebno pa se je zahvalil tukajšnji imovni občini, ki je odstopila v zamenjavo gradbeno parcelo, da je bilo s tem omogočeno, da je bil dom postavljen na najprimernejšem in odgovarjajočem mestu; dalje se je zahvalil banski upravi in g. banu, ki je z izdatno podporo podprl gradbo prosvetnega torišča na naši severni meji. Nato so nastopili še razni drugi govorniki, zastopniki sosednjih Prosvetnih društev, med njimi tudi soboški g. župnik Vojkovič v imenu prosvetnega okrožja. Vsi so se pohvalno izražali o Turniščanih, želeč, da bi tudi njim bilo omogočeno čimprej zgraditi prepotrebne prosvetne domo-

ve. Po blagoslovitvenih obredih se je vrnila v farni cerkvi služba božja, ki jo je kot zahvalo za podeljene mu dobrote pri tem delu daroval gospod dekan.

Otvoritev doma je bila popoldne, in sicer z vprizoritvijo Finžgarjeve drame »Naša krič«, ki jo je vprizorila tukajšnja mladina skupno z dijaki. Ob tej priliki se je zbralo precej odličnikov iz bližnje in daljne okolice kakor tudi ostalega občinstva, ki je lahko z zadovoljnostjo sledilo prireditvi v lepem novem farnem domu.

S tem je bila uresničena želja, ki so jo že skozi več let izražali vsi napredni farani, da se zgradi primeren farno-prosvetni dom v Turnišču ter da s tem možnost, našo mladino, ki je izven šole, še naprej vzgajati v pravem duhu prosvete. Turnišče samo pa je stopilo v tem pogledu na vodilno mesto v našem okraju. Nič manj važno za našo občino pa ni ta pridobitev tudi v gospodarskem pogledu, kar bi naj pokazala tudi bližnja bodočnost, če bomo po tej pravilno usmerjeni poti hodili naprej, nas bo brez dvoma pripeljalo do boljše bodočnosti.

V novem domu je 360 sedežev in tudi oder je lep in velik. V njem bo nameščena tudi nova farna knjižnica, ki ima že lepo število knjig.

Dopisi

Slovenjgraški olraj

Pameče, Najstarejšega, še od škofa Slomškega birmanega, globoko vernega kristjana Matevža Hutmajerja so prinesli v cerkev, da v svojem 90. letu še enkrat prisostvuje sv. maši, česar že tretje leto hude bolezni ni mogel storiti. Dolgo si je želel obiskati še enkrat Gospoda v tabernaklju, kar je storil poprej vsak dan; na njegov 90. god se mu je želja izpolnila. »Hvala Bogu, da sem še enkrat prišel v cerkev!« je zaihtel med sv. mašo, ko je prejel sv. obhajilo. Ni prosil za zdravje, ampak za srečno smrt, na katero se tako lepo pripravlja. Ganiljivo je bilo videti, kako je sključen starček spet ogledoval hram božji, katerega je nad pol stoletja čedil, krasil in skrbel za lepoto hiše božje. Ta starček je zanimiv samo-

uk, ki mu je vsako delo teklo od rok. Je brez sorodnikov, brez premoženja, živi pri Vrhnjakovih, kateri lepo skrbje zanj.

Slovenji Gradec. Tukajšnje selekcijsko društvo je imelo premovanje za belo slovensko govedo dne 25. septembra. Uspeh tega premovanja je izražen v besedah g. ing. Oblaka, predsednika komisije banske uprave, ki je dejal, da gotove živali ne zaostajajo za živino, ki jo je videl na svojih potovanjih po Nemčiji. Živina je glede nog in hrbta posebno razvita in podobna simentalcem, kar je pripisati dobrim plemenjakom in ugodnim krajevnim prilikam. Posebno pohvalo zasluži g. predsednik Lobe Franc, ki uživa splošen ugled med živinorejci v tem kraju. Pritegniti bi pa bilo treba k delu še mlade ljudi. Štiri krave so pri oceni dosegle čez 80 točk, kar se redko kje najde. Našim

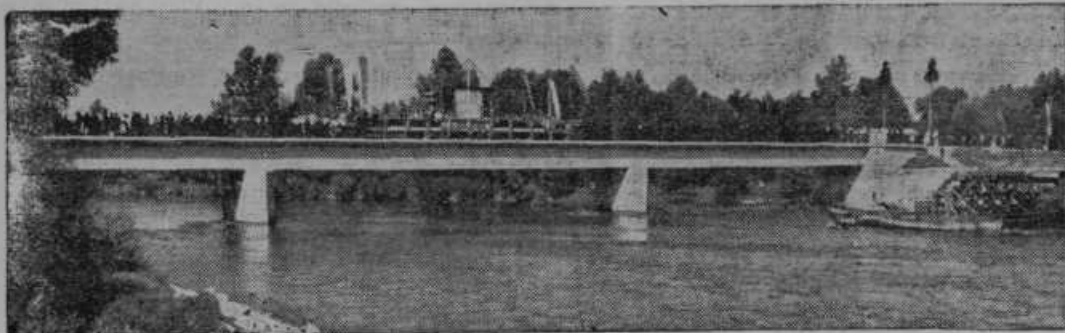
živinorejcem k njihovem rejskemu uspehu iskreno čestitamo z željo, da bi na prihodnjem premovanju dosegli še lepše uspehe.

Kozjak

Remšnik. Pri nas zelo napredujemo. Postavili bomo sadno sušilnico in je že precej kamenja pripravljenega. Opeko bomo dobili iz domače opekarne. Ko bo sušilnica izgotovljena, bodo lahko kmetje sušili razne vrste sadja in tudi lan se bo dal dobro sušiti. — Izobraževalno društvo lepo napreduje. Članov šteje nad petdeset. V bralni sobi je vsako nedeljo polno fantov in deklet, ki si izposojajo knjige, nekateri pa kar tam čitajo.

Pohorje

Kebej na Pohorju. Dne 11. septembra je minulo tri leta, odkar deluje Slomškova knjižnica v okrilju Prosvetnega društva. V tem kratkem času si je pridobila precej knjig. Ima poseben odbor, ki nabavi knjige in zbira prispevke za knjižnico. Njen napredek je precej dober. S pomočjo dobrotnikov in oblasti je dosegla nad 480 knjig, ki pa so skoro že vse prečitane od vseh. Zahvaliti se moramo g. predsedniku senata in ministru dr. Antonu Korošcu, g. banu dr. Natlačenu, Cirilovi knjigarni, ki nam je pri nabavi knjig dala 50% popusta, Mohorjevi in Jugoslovanski knjigarni, ki sta nam dali pri nabavi knjig 25% popusta. Zahvala tudi Konjčanom in čadramski župniji.

Novi most v Petanjeh

Protiletalska obramba

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

*

Kadar pa le utegne, je pri meni. Ob nedeljah se večkrat peljeva s čolnom čez jezero. Skoraj me je sram, pa Ti moram reči, da se rad postavlja z menoj. Nikar se mi ne sme, ko Ti toliko čenčam; če je človek srečen, pač otročji postane. Komu naj pa drugemu pripovedujem o svoji sreči, če ne Tebi? Tudi Ti si srečna in veselim se, ko Te bom obiskala v Tvoji sreči. Torej, če bo šlo vse, kakor računava, bova prišla na 2. septembra k vama in vama bova ostala kak dan v nadlego. — Še marsikaj bi Ti imela pisati, pa saj je pismo že dolgo dovolj in kmalu se bova itak lahko ustno pomenili.

Pozdravim Jurija, malo Reziko in Tebe

Tvoja Trezika.

Zdaj bo pa še Ivan kaj pripisal.

»Draga botra! Pomisli, kaka Ti je ta moja ženka! Strašno sem radoveden, kaj Ti je vse napisala, pa mi ne pusti, da bi njeno pisanje bral. Pravi, da je toliko mojih grehov v tem pismu in mi ga zaradi tega ne pusti brati. Če pa svojih grehov ne izvem, kako naj se po-

23

boljšam? Tudi jaz bi Ti rad Trezikine grehe naštel, pa kaj, ko dosihmal še nobenega nisem na njej odkril. Špetinov Matija mi bo moral svoj daljnogled posoditi, da bom bolj tanko videl. Res, Špetinov Matija — če ni kje na drugem koncu sveta, daj, povej mu, da prideva k vam, naj se prikaže, ker bo naju zelo razveselil! — Jurija lepo pozdravim pa vajinega malega angelčka in vse, ki se me še spominjajo, najbolj pa Tebe — Ivan.

Na svidenje na 2. septembra — če pojde vse po pravem!«

*

Pa ni šlo vse po pravem. Doktor in Trezika sta prišla šele 5. septembra in Tilka je že dvakrat prej zastoj cvrla in pekla. — Zdaj so torej sedeli v prijazni družinski sobi na Ledinah okoli pogrnjene mize: doktor in Trezika, Tilka in Jurij, Špetinov Matija, ki je daljnogled skrbno v kot shranil, in njegov brat Blaž, ki je bil za majarja pri hiši in so gr. šteli k družini. Trezika je bila videti za deset let mlajša, tako se je v zakonu razcvetela; doktor pa je bil židane volje in ves norčav.

»Ljuba botra,« je pomežiknil Tilki, »edino moji milostljivi gospe se zahvali, da sta z Jurijem že dva dni namesto mene piščeta jedla! Saj je nisem mogel spraviti z Brezij.«

»Moral sem čakati, da se je moj gospod sprog do

težke, da bi sprožile kakšno mino. Motiti se ne dajo niti od treskanja granat. V šolah jih nauče prenašati tudi najhujše pike. Pri teh vezbah morajo živali teči po progah, na katere mečejo pokajoče in dim razvijajoče predmete. V sedanji vojni imajo kakor v prejšnjih vojnah veliko vlovo tudi sanitetaki psi.

Dunkerque. Dunkerque, rojstno mesto znamenitega pomorskega potovalca Jeana Barta, čigar duh je skozi vsa stoletja ostal živ v mestu, ima dolgo zgodovino za seboj. Leta 646. je bila to še majhna ribiška vas, kamor je prinesel sveti Elot krščansko vero. Ondi je postavil kapelo in je dal kraju fiamsko ime »Dunekerke«, to je: cerkev na sipinah. Od leta 900. do

Slovenske gorice

Sv. Ana v Slov. goricah. Letos so bili v naši župniji trije lepi, visoki poljski križi slovesno blagoslovljeni: pri Konradu Neudauer, pri Zadravcu, kjer se je nabralo za novo bogoslovje 66 din 53 par, in pri Žižekovih na ščavnici. Ti križi so lep kras Slovenskih goric in naznanjajo, da biva v teh krajih verno ljudstvo.

Sv. Jurij v Slov. goricah. Tombola, ki jo priredi Prosvetno društvo v prid prosvetnega doma, se bo vršila v nedeljo, 6. oktobra, ob treh popoldne. Za primer slabega vremena pa bo v nedeljo, 13. oktobra ob istem času.

Jarenina. (Zlata poroka.) Jareninski g. kano-nik Čížek Josip je 22. septembra opravil obred zlate poroke v skromnem in tihem domu g. Leopolda Zupaniča v Jelenčah. G. jubilar, ki je star 83 let, se je pred 50 leti poročil z nevesto iz znane narodne družine Lorberjeve v Sv. Petru nize Maribora. G. Zupanič je kot prvi slovenski župan dobil leta 1914. zelo obširno občino Pesniški dvor v svoje roke ter takoj uvedel slovensko uradovanje, za kar je žel neahvaležnost in nepriznanje od strani takratne oblasti. Kot eden najuglednejših narodno zavednih mož v Slovenskih goricah je bojeval težek boj z nasprotniki, kljub temu pa ga je ljudstvo radi njegove poštenosti in dobro-srčnosti hotelo za župana ter je vršil to častno službo celih 20 let do novembra 1933, ko so bivše občine združili v velike občine. Jubilarja je pred leti zadeli mrtvoud ter je tako večinoma priklenjen na posteljo, kjer mu streže njegova dobra žena. Ob tem njegovem zlatem jubileju mu vsi njegovi številni znanci in prijatelji iskreno čestitamo ter prosimo Boga, da mu podeli zopetnega zdravja in ga ohrani še dolgo vrsto let duševno vedrega, kakor je še danes!

Ljutomer. Prestavljen je bil pismonoša Knuplež Franjo. Ves čas njegove službe v Ljutomeru je prosti čas posvetil dramatik. Kot režiser in izvrsten igralec, posebno šaljivih vlog, bo v dramski družini Prosvetnega društva zelo pogrešan. Na novem službenem mestu v Mariboru mu želimo obilo sreče!

Slovenska Krajina

Širom Prekmurja. Na progi Murska Sobota—Maribor bo radi velikega prometa, ki ga samo en avtobus ne zmaguje, kmalu uveden tudi večerni avtobus, s čimer bo popotnikom zelo ustrezno. — Ze dalj časa so se po raznih krajih Prekmurja pojavljali razni komunistični letaki s prevratno vsebino. Oblast si je pridno prizadevala, da bi storilec prišla na sled, in to se ji je tudi sedaj posrečilo. Pred dnevi je bilo v Puconcih aretiranih pet mlajših ljudi, ki so te letake širili. Izročeni bodo sodišču za zaščito države. Upamo, da bo primerna kazen mladino spametovala, ostale pa odvrnila od tako nepremišljenega dejanja. — Na večih šolah obeh okrajev nam primanjkuje več učnih moči, zato prosimo mero-dajne činitelje, da nam čimprej pošljejo zadostno število učiteljstva, ker sicer pouk preveč trpi. — Večina našega prebivalstva s skrbjo gleda v bodočnost, ker dražitev vseh človeških potrebščin postaja iz dneva v dan neznosnejša in neusmiljeno pritiska posebno na malega človeka. Poleg

vsega pa mnogih stvari že sedaj primanjkuje. — Zanimivo je dejstvo, da nekateri domači trgovci v svojih arediščih doma prodajajo življenjske potrebnosti dražje kot pa v oddaljenih podružnicah, kamor blago vozijo in imajo s tem mnogo večje režijske stroške. — Lepi sončni dnevi zadnjega časa so mnogo pripomogli k temu, da ljudje lahko pospravljajo svoje jesenske pridejke. Ker je pa bilo letos veliko dežja in je po nižinskih krajih dalj časa stala voda, je začel krompir zelo gniti ter so ga morali predčasno izkopati. — Šolska oblast je uvidela potrebo, da lahko starejši učenci mnogo pomagajo pri domačem delu, zato jim je nekaj časa dala dopust, za kar so ji starši hvaležni.

Murska Sobota. Odkar imamo tudi pri nas bencinske karte, je za bencin precejšnja stiska. Marsikdo bi ga potreboval več, kakor ga dobi, zato skuša priti do njega na protizakonit način. Neki nepridiprav je 19. septembra vlomil v garažo avtoprevoznika Gorkoš Štefana ter je odnesel 25 litrov bencina. Ob koncu avgusta je verjetno isti uzmovnik iz iste garaže odnesel iz rezervarja tovornega avtomobila nekaj nad 60 litrov bencina, na ter več kilogramov olja in še razne druge predmete, tako da ima lastnik okrog 1500 din škoda. Aglinim orožnikom se je posrečilo tatu izslediti v osebi nekega bivšega uslužbenca, ki je krivdo že delno priznal.

Beltinci. Pri nas bo proščenje Kraljice svetega rožnega venca v Rousovi kapeli dne 6. oktobra, to je prvo nedeljo v oktobru. Marijini častilci, pridite! Naš domačin učitelj Fujs Martin je s svojo gospo iz Kuzme premeščen v Lipo.

Petanjci. V nedeljo, 22. septembra, je bil za nas in vse Prekmurje pomemben dan, kajti proslavili smo dan blagoslovitve in otvoritve novega mostu čez Muro, s čimer je naša ožja domovina tesneje povezana z ostalo Slovenijo, s katero bodo gospodarski in trgovski stiki mnogo lažji. Na ta velik praznik se je vse prekmursko ljudstvo s čestnim odborom in pripravljanimi odbori na čelu vneto in skrbno pripravljalo, zato je slavnost tako lepo končala. K otvoritvi je prihitelo mnogo ljudi od blizu in daleč.

Tišina. Prejranjo nedeljo, ko je g. ban dr. Marko Natlačen izročil petanjski most svojemu namenu, je izročil našemu g. dekanu Krantzu kraljevo odlikovanje, in to red sv. Save 4. stopnje, g. županu Flegarju pa red sv. Save 5. stopnje. Tega priznanja se vsi veselimo in odlikovancema čestitamo!

Ptujsko polje

Sv. Marjeta nize Ptuja. Pretečeni teden je bil začetek lepega jesenskega vremena. Zato so ga ljudje lepo izkoristili s kopanjem krompirja, sušenjem detelje in početkom žetve rane ajde. — Krompir imamo Poljanci precej lep, le veliko je nagnitega radi premokrotne letine. Cena mu je padla od 1.50 din na 1.30—1.40 din. Proso je bilo letos lepo, a ajda je pa taka, da bo ajdarice dosti, ajde, zrnja, pa ne preveč, ker je odcvetela v mokrotnem vremenu. To so najbolj občutili čebelarji, ki se vobče pritožujejo, da še tako slabe čebelarke letine ne pomnijo po vojni. Namesto, da bi na stote prodajali med, bodo morali večji čebelarji na stote kupovati sladkor za zasilno

Ogljene ščetke

dobavlja najhitreje

za vse vrste električnih strojev in aparatov

Domača tvrdka

RUDOLF PASPA

Zagreb, Koturaška 69

krmljenje čebel. — Kot res veliko novico moramo omeniti, da je nova preložena cesta od Placarovec proti dravskemu brodu pri Zavrču vendar le v glavnem urejena po mnogih letih. Seveda tudi tista dva mosta na tako imenovani Strugi in Hrpuči. Saj je to želelo pet občin in župnij! Pa smo le dočakali z Jobovo potrpežljivostjo. — Ljudje so se prej veselili visoke cene krompirja, ki ga ima na spodnjem Ptujskem polju vsak gospodar nekaj na prodaj. Sedaj pa že pravijo, češ kaj pomaga, ko pa je treba preklicano veliko šteti za močno podraženo obleko in obutev. Potem pa spet ni nič prebitka pri gospodarstvu, ker je tako ko strgan čevlji: kolikor gre noter, toliko gre ven...

Dravsko polje

Trniče na Dravskem polju. S skapanjem krompirja smo večinoma že vsi končali. Pridelek je še mnogo manjši, kakor smo si mislili, kajti močno mu je škodovalo deževno vreme, nestalna toplota mu pa povzroča močno gnitje. Seveda je radi tega tudi cena krompirja narasla in naraščala, dokler niso odjemalci dosegli maksimalne cene. Čudimo se, zakaj se tedaj ni uvedla maksimirana cena, ko smo morali prodajati krompir po 30 par in še manj! Nikakor naj si kdo ne misli, da imamo morda kaj proti temu. Nasprotno, takšne odredbe je treba pozdraviti! Toda nekaj ni v redu. Zakaj se maksimirajo le cene onim življenjskim potrebščinam, katere proizvajajo kmeti? Njemu se cena kratkomalo določi — kako bo pri tem izhajal, jim je deveta briga. Nikomur pa ne pride na misel, da bi zajezil cene obuval in obleki! V tem oziru bi morala oblast tudi kmetu priskočiti na pomoč in ga rešiti izkoriščanja. Enaka mera za vse!

Slovenjebistriški okraj

Slovenska Bistrica. Selekcijsko društvo je imelo 14. septembra premovanje živine bele slovenske (marijadvorske) pasme. Priveditev je pokazala viden napredek v kakovosti živali v primeri s premovanjem pred tremi leti. Nega in ustroj živali je bila znatno boljše kot pri zadnjem premovanju leta 1937. Pasemsko je živina izenačena, v barvi se pa približuje že bolj rumenkasti, kar se od te pasme zahteva, oziroma želi. Posebno lepe so bile mlade krave. Pozna se pa, da se krave preveč uporabljajo za težko delo, radi česar trpi pri nekaterih mlečnost. Organizacijo sestavljajo boljše posestniki, ki so precej disciplinirani in za organizacijo navdušeni. Zeleti je, da bi se pri organizaciji včlanili še drugi, ki imajo lepo živino, kar jim bo le v prid pri njihovi rejli.

1384 je pripadal Dunkerque grofu Flanderskemu, nato je prišel pod oblast Burgundskih vojvod. Od 1. 1477. do 1529. je spadalo po poroki Marije Burgundske z Maksimilijanom Habsburškim k avstrijskim zemljam in je prišlo pod špansko oblast. Od leta 1658. do 1662. je bil angleški in so ga od Angležev 1. 1662. kupili Francozi, in sicer je Ludovik XIV. dal zanj 5 milijonov francoskih frankov. Ščasoma je postal Dunkerque četrto največje pristanišče Francije. Zdaj ima mesto tri dele: luko, trdnjavo in spodnje mesto; v njem živi 31.000 prebivalcev.

Iz prošlosti najmanjše republike, Republika Andora, ki si jo je prisvojila Španija, leži med Španijo in Francijo. Na

kraja spreobrnili, je Trezika poredno odvrnila. »Pol dneva mu je bilo treba za spoved in pokoro.«

»Vse njene grehe sem moral povedati pri spovedi; zato je tako dolgo trajala.«

»Pa še dalj je trajalo, preden je vse Jančke in Micke na Brezjah sprašal in se z vsemi Mukiji in Paziji seznanil. In z vsako staro babičko se je moral pomeniti.«

»Saj bi bil rajši z neko mlado ženičko klepetal, pa ta utegnila ni.«

»Je bila pač ljubosumna, hihi.«

»Hoo, zdaj moram pa do na kraj nosa zardeti. Jehata, kar sitno mi je.«

Tilka se je zasmejala. Izenadilo jo je, da je Trezika postala že čisto kakor njen mož norčava in zgovorna.

Doktor je kupil v Ljubljani za vsakega kak lep »odpustek«, dal pa jih je že prej Treziki, da jih je ona razdelila. Tilka je dobila dragocen rožni venec, Jurij lep ustnik za cigare, Blaž pipico, Matija pa pravi pravcati daljnogled, pa ne takega, kakor je bil njegov ogromni tulec za eno oko, ampak ličnega za obe očesi. Pa čeprav je bil Matijev »odpustek« več vreden ko vsi drugi, ni bil zadovoljen z njim. Zaničljivo je dejal:

»Kaj mi bo ta igračka, ko imam svoj rešpetin?«

»Saj je vendar bolji tak na obe očesi,« je rekla Trezika.

»Na obe očesi! Kdo pa z dvema žlicama je?«

»Hodimo pa le z dvema nogama.«

»Pa nikoli z obema hkrati.«

»Le poskusi tega novega! Boš videl, da dobro nese.«

»Te sramote ne bom napravil svojemu rešpetinu.«

»Matija, ženski se ne smeš po robu postavljati,« se je zasmejal doktor. »Če se boš kdaj oženil, boš videl, da je treba ženo poslušati.«

»Heee! Da bi se ženil! Tak norec še tedaj nisem bil, ko sem bil mlad osel; mislim, da na stara leta tudi ne bom šel vsem oslom za zgled svetit.«

»Matija,« je segla Tilka vmes, »saj lahko oba rešpetina nosiš.«

»Ne maram tega. Hudnik je tudi takega dvojnega nosil in so ga za pet let zašili.«

»Pa ne zaradi daljnogleda.«

»Veš kaj, Matija?« se je oglasil Končnik. »Imam fotografski aparat, ki mi ni več potreben. Daj mi daljnogled, jaz ti dam pa aparat!«

»Čemu mi bo aparat? Saj ne znam fotografirati.«

»Tak umetnik, kakor si ti, zna vse.«

Pohvala je Matiju dobro dela; zadovoljno se je namuzal.

